

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 318

van **ALLESSIA CLAES**

datum: 4 februari 2022

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Nieuwe knelpuntberoepenlijst - Incentives

Dat de arbeidsmarkt kampt met een ongeziene krapte hoef ik niemand meer te vertellen. Deze krapte op de arbeidsmarkt heeft zijn effecten in alle mogelijke aspecten van de Vlaamse economie. Het laatste 'slachtoffer' van deze krapte op de arbeidsmarkt is de nieuwe knelpuntberoepenlijst van VDAB. Elk jaar maakt VDAB een lijst bekend van beroepen waarvoor werkgevers moeilijk geschikt personeel vinden. De knelpuntberoepenlijst telt dit jaar 207 beroepen, 17 meer dan vorig jaar. In 2021 ontving VDAB meer dan 360.000 vacatures, dat zijn er dubbel zoveel als in 2020. Zes op de tien daarvan bleken vacatures voor knelpuntberoepen te zijn.

De coronacrisis zorgde voor een aantal sectoren voor heel wat aantrek. Mensen genoten meer van hun eigen omgeving, of dat nu fietsen was in de natuur dicht bij huis of het renoveren van hun huis of tuin. Veel nieuwe knelpuntberoepen hebben dan ook te maken met de coronacrisis. Het gaat om jobs als fietshersteller, verkoper doe-het-zelf, verkoper van sport- en vrijetijdsartikelen en verkoper van bloemen en planten. Maar ook een aantal gouden ouden vinden we opnieuw terug op de lijst. In de top 10 overheersen nog altijd beroepen in de zorg, de bouwsector en de schoonmaak. Ook chef-kok, slager, IT'er en leerkracht lager en secundair onderwijs blijven net zoals de vorige jaren een vaste waarde in de lijst.

Technologiefederatie Agoria riep als reactie op de bekendmaking van de lijst dan ook op om langdurig werklozen te verplichten een opleiding te volgen in een knelpuntberoep en het volgen van deze opleiding te koppelen aan de uitkering.

De Vlaamse overheid biedt al heel wat incentives aan voor het volgen van een opleiding om in een knelpuntberoep aan de slag te gaan. Zo is de opleiding gratis voor werkzoekenden, wordt er voorzien in kinderopvang en komt de Vlaamse overheid ook tegemoet in de verplaatsingskosten.

1. Hoe evalueert de minister deze nieuwe lijst met knelpuntberoepen? Welke nieuwe en bijkomende initiatieven zal de minister nemen naar aanleiding van deze nieuwe knelpuntberoepenlijst?
2. De minister zet extra in op de drie takken die oververtegenwoordigd zijn in de top tien, namelijk de bouwsector, de schoonmaaksector en de zorgsector.

Hoe worden deze extra initiatieven geëvalueerd en op welke manier zullen deze ervaringen worden meegenomen voor de andere knelpuntberoepen?

3. Op welke manier zullen werkzoekenden, werknemers en niet-beroepsactieven worden gestimuleerd om een knelpuntopleiding aan te vatten?
4. Hoe kan er beter worden samengewerkt met het onderwijs om meer te focussen op knelpuntberoepen? Welke stappen zal de minister daarvoor ondernemen?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 318 van 4 februari 2022

van **ALLESSIA CLAES**

1. Binnen de Vlaams sectorale ondernemingsplannen zet VDAB voor de verschillende beroepenclusters acties en opleidingen uit voor de knelpuntenberoepen in de beroepencluster. Naar aanleiding van de jaarlijkse knelpuntenberoepenlijst bekijkt VDAB welke dienstverleningsacties bijgestuurd of extra opgestart moeten worden vanuit deze Vlaamse sectorale ondernemingsplannen.

Verder legt VDAB zowel binnen haar werkgeversdienstverlening alsook naar het opleidingsaanbod voornamelijk de focus op de knelpuntberoepen. Vacatures voor knelpuntberoepen waar de werkgever ondersteuning van VDAB worden opgenomen door de teams om hiervoor toeleidingsacties of acties rond competentieversterking op te zetten.

2. Bouwsector:

In maart zal de bouwsector samen met VDAB een actieplan uitwerken voor de knelpunten in de sector.

Schoonmaaksector:

In de loop van 2022 zal vanuit DWSE bekeken worden of via een wijziging van decreet werkplekklere mogelijk kan gemaakt worden in de dienstenchequesector door het begeleiden van een stagiair mogelijk te maken als toegelaten activiteit door de dienstenchequewerknemer.

Door IBO en stage mogelijk te maken kan ingezet worden op het versterken van competenties op de werkvloer wat de duurzame tewerkstelling in de sector tegemoet komt.

Zorgsector:

Voor de zorg werkte VDAB in '21 een actieplan uit. Het actieplan, goedgekeurd in juni door de Raad van Bestuur van VDAB, bestrijkt ook '22 en is gericht op het verhogen van de (zij-)instroom in de zorg. De acties richten zich op verschillende thema's zoals communicatie en bekendmaking, kwalitatieve screening van kandidaten, ondersteunen van werkgevers, enz. Gezien veel beroepen in de zorg gekwalificeerd zijn, gaat er bijzondere aandacht naar het opvolgen en het versterken van het (erkend) opleidingsaanbod. VDAB vertrekt hierbij van de knelpuntberoepen. Een voorbeeld is begeleider in de kinderopvang, sinds '20 een knelpuntberoep. In '21 startten ruim 800 opleidingstrajecten na erkenning door VDAB.

Parallel volgt VDAB ook de evoluties rond VIA6 op en de acties die vanuit de sector worden uitgezet rond het verhogen van de (zij-)instroom. Waar nodig werkt VDAB mee aan de concrete acties die uitgerold worden.

3. Vanuit de afdeling communicatie en marketing zetten we op verschillende manieren en kanalen de knelpuntsectoren/-beroepen gekoppeld aan knelpuntopleiding in de kijker.

Verder zetten we in onze campagnes de vele knelpuntopleidingen in de kijker die we vandaag in huis hebben om zo werkgevers en werknemers via good practices te overtuigen dat een overstap mits gepaste opleiding wel een succes is.

Er wordt eveneens een piloot opgestart op Vlaams niveau waarbij we via een digitale jobbeurs werkzoekenden en werknemers willen bereiken om knelpuntopleidingen te leren kennen.

Op provinciaal niveau zijn er ook verschillende gerichte initiatieven die lopen met de focus het verhogen van de instroom naar knelpuntopleidingen. In Vlaams Brabant loopt een campagne waarbij gebruik gemaakt wordt van influencers op social media om knelpuntopleidingen in de kijker te zetten. In Oost Vlaanderen is er een actie opgestart om het beroep van schilder in de kijker te zetten met de link naar de OKOT-opleiding hiervoor. Daarnaast worden er in de verschillende provincies mobiele opleidingen georganiseerd waarmee een aantal knelpuntopleidingen/-jobs ingevuld worden door werkgevers en werkzoekenden dichterbij elkaar te brengen. Ten slotte zijn de provinciale informatie beurzen ook een belangrijk middel om werkzoekenden en burgers in het algemeen te connecteren met knelpuntopleidingen.

Ook binnen de werkgeverscampagne later dit jaar is er aandacht voor knelpuntvacatures & opleidingen.

4. VDAB heeft een nauwe samenwerking met onderwijs. Hoe het onderwijs focust op knelpuntberoepen ligt binnen zijn bevoegdheden, VDAB ondersteunt daarin waar mogelijk. Zo wordt er tussen onderwijs en VDAB al op heel wat vlakken intensief samengewerkt.

VDAB werkt samen met onderwijs als opleidingsaanbieder van opleidingen voor knelpuntberoepen. VDAB erkent opleidingen voor volwassenen bij onderwijspartners eerst en vooral in functie van de vraag op de arbeidsmarkt. Deze erkenning heeft dan weer een link met het wegwerken van drempels om een opleiding te kunnen volgen voor het individu, zoals het behouden van een uitkering of vergoeden van directe en indirecte opleidingskosten. Het gaat in de samenwerking met onderwijs als opleidingsaanbieder veelal om onderwijskwalificerende opleidingstrajecten (OKOT), die alleen erkent worden als ze knelpuntberoepsgerichte zijn. In 2021 ging het daarbij om 6340 unieke cursisten die een OKOT-opleiding volgden. Dat is een stijging met 458 cursisten t.o.v. het voorgaande jaar. De stijging zit vooral bij zorg en onderwijs, bouw en hout en ICT.

VDAB informeert en sensibiliseert ook breed naar scholen, leerkrachten, volwassenen, jongeren en ouders over arbeidsmarktkansen van opleidingen. Zo wordt arbeidsmarktinformatie verwerkt in het proces rond onderwijsprogrammatie van CVO's, geeft VDAB infosessies over de arbeidsmarkt op onderwijsfora, zijn er webinars op maat van leerkrachten over arbeidsmarktinformatie en arbeidsmarktcompetenties en stellen we verschillende tools ter beschikking zoals Arvastat om inzicht te geven in de arbeidsmarktvrage.

Tot slot informeert VDAB jongeren en ouders over de arbeidsmarktkansen van opleidingen, via het jaarlijkse schoolverlatersrapport om zo een geïnformeerde opleidingskeuze te kunnen maken voor wat betreft die arbeidsmarktkansen.

Verder zetten we beide de schouders onder de nieuwe STEM-agenda, die zich richt op zowel instroom in STEM-beroepen als ook in STEM-opleidingen. Deze overlappen grotendeels met knelpuntberoepen en daaraan gelinkte knelpuntgerichte opleidingen.